

بسمه تعالی
معاونت آموزش
دفتر طرح و برنامه های درسی

استاندارد آموزش شغل

عنوان آموزش شغل

خامه دوز سیستان (خمک دوزی یا سفید دوزی)

گروه شغلی

صنایع دستی (دوخت های سنتی)

کد ملی آموزش شغل

7318-81-007-2

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

کد ملی شناسایی آموزش شغل : 2-007-81-7318

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته صنایع دستی (دوخت های سنتی):

رامک فرح آبادی

صدیقه رضاخواه

نسیرین کاردانی اصفهانی

فاطمه عرفانی

علی موسوی

ارژنگ بهادری

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش شغل :

- اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان سیستان و بلوچستان

-

فرآیند اصلاح و بازنگری :

- کمیته تخصصی دوخت های سنتی دفتر طرح و برنامه های درسی

-

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی

تهران ، خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره 2 ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور ، پلاک

97

تلفن 66569907 - 66944120

دورنگار 66944117

آدرس الکترونیکی : Barnamehdarci @ yahoo.com

تهیه کنندگان استانداردشغل

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس، تلفن و ایمیل
1	شکوفه کنگاشیان	کارشناسی	گرافیک	مدیر و موسس و مربی	16 سال	09159604483 05433282015 ART.MTS.Co@gmail.com
2	مریم لشکری	کاردانی	طراحی پوشاک	مدیر و موسس و مربی	26 سال	09155414336 Mlaskari21@yahoo.com
3	فریبا شه بخش	کارشناسی	طراحی دوخت	مدیر و موسس و مربی	16 سال	09153404632
4	فاطمه الهیاری	کارشناسی	طراحی دوخت	مدیر و موسس و مربی	26 سال	09153490128
5	نجمه براهویی	کاردانی	طراحی لباس	مدیر و موسس و مربی	18 سال	09159434635
6	فاطمه کول	سیکل	-	استاد کار بازار	30 سال	0541-3224880

تعاریف:

استاندارد شغل:

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود

استاندارد آموزش:

نقشه ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل

نام یک شغل:

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود

شرح شغل:

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی، مسئولیت ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل.

طول دوره آموزش:

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی

ویژگی کارآموز ورودی:

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود (مانند آ«وزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک یا با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد)

ارزشیابی:

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر، که شامل سه بخش عملی، کتبی عملی و اخلاق حرفه ای خواهد بود.

صلاحیت حرفه ای مربیان:

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود

شایستگی:

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد

دانش:

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی. که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست محیطی) تکنولوژی و زبان فنی باشد.

مهارت:

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی، معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود.

نگرش:

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد.

ایمنی:

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود

توجهات زیست محیطی:

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد

نام شغل
خامه دوز سیستان (خمک دوزی یا سفید دوزی)
شرح شغل
خامه دوز شغلی است از گروه صنایع دستی که شامل مجموعه ای از وظایف از جمله آسترکشی و حاشیه دوزی سجاده و غیره می باشد و با مشاغلی همچون سوزن دوزی، خیاطی و ... در ارتباط می باشد
ویژگی های کارآموز ورودی:
حداقل میزان تحصیلات: پایان دوره راهنمایی حداقل توانایی جسمی: سلامت کامل جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز این استاندارد: ندارد
طول دوره آموزش:
طول دوره آموزش: 100 ساعت زمان آموزش نظری: 26 ساعت زمان آموزش عملی: 74 ساعت کارورزی: - ساعت زمان پروژه: - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی به (درصد)
آزمون نظری: 25% آزمون عملی: 65% اخلاق حرفه ای: 10%
صلاحیت های حرفه ای مربیان:
دیپلم هنرستان با 8 سال سابقه کار مرتبط فوق دیپلم طراحی و دوخت صنایع دستی با 4 سال سابقه کار مرتبط لیسانس طراحی و دوخت و صنایع دستی با 2 سال سابقه کار مرتبط

- تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی)

خمک دوزی اصطلاح محلی است که در سیستان رایج می باشد دوخت نقوش سنتی با استفاده از الیاف ابریشم نتابیده و رنگ نشده (خام) و سوزن بر روی پارچه هایی که تار و پود آن منظم و قابل شمارش می باشد.

- اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی):

Floss Embroideri

- مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد:

1- ابریشم دوز

2- سوزن دوز سنتی خاص مناطق

- جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار:

الف: جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع

ب: جزو مشاغل نسبتا سخت طبق سند و مرجع

ج: جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع

د: نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد شغل

- شایستگی

ردیف	عناوین
1	انجام دوخت های مقدماتی خامه دوزی
2	پیاده نمودن طرح، تارکشی و شبکه دوزی رو پارچه
3	خامه دوزی بر روی کلاه و عرقچین، سجاده ، دستمال و
4	شستشو و نگهداری خامه دوزی ها
5	اتوکشی خامه دوزی ها
6	بسته بندی، بازاریابی و فروش محصولات

	زمان آموزش			عنوان: انجام دوخت های مقدماتی (خامه دوزی سیستان)
	جمع	عملی	نظری	
	34	27	7	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
<ul style="list-style-type: none"> - سوزن - انواع نخ - انواع پارچه، آستری و ساتن کاربن - انواع طرح بومی سیستان - انگشتانه 			2 1 2 1 1	دانش: <ul style="list-style-type: none"> - فرهنگ و تاریخچه خامه دوزی و کاربرد آن - تفاوت های خامه دوزی سیستان با دیگر مناطق - اطلاعات مواد و ابزار خامه دوزی - تفاوت ابریشم طبیعی و مصنوعی - ویژگی های طرح های مختلف در خامه دوزی
				مهارت: <ul style="list-style-type: none"> - انجام دوخت های مقدماتی - دوخت گل های وسط کار (حصیری ، بته جقه ای) - دوخت حاشیه ها و زوایا - ساتن دوزی (پشت و روی کار یکسان) - دندان دوزی فشرده (برودری) دندان موشی باز (دندان بره) - ساقه دوزی - دانه دوزی (تخم خربزه) - دوخت های خط دوزی - دوخت های لبه دوزی - ریشه دوزی - دوخت اشکال منظم 8 برگ، 6 برگ، 4 برگ، 2 برگ صلیبی - لوزی ، مثلث، ستاره ای، نرگسی، پرتاووسی یا دم ماهی، شاخی، چهار خالک، خامکی چهار خانگی، بال جوجه، ابرو عروس، سرقندی، خامکی نیمکی، پنجولک
				نگرش: <ul style="list-style-type: none"> - حفظ فرهنگ اصیل بومی منطقه و ترویج آن
				ایمنی و بهداشت: <ul style="list-style-type: none"> - صحیح نشستن به هنگام کار - رعایت فاطمه چشم تا دوخت - استفاده از نور طبیعی یا مهتابی
				توجهات زیست محیطی: ندارد

استاندارد آموزش

- برگه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: پیااده نمودن طرح، تارکشی و شبکه دوزی روی پارچه
	جمع	عملی	نظری	
	20	16	4	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
<ul style="list-style-type: none"> - پارچه مناسب کار - کاربن - سوزن مناسب - نخ مناسب - انگشتانه - طرح مناسب کار 			1	دانش: - ویژگی های طرح های مختلف روی پارچه ها با جنسیت های متفاوت - پارچه گاندی، پاناما یا پارچه هایی با تار و پود مشخص (پنبه ای، کتان، پشمی) - نحوه دوخت شبکه بر حاشیه - طرح حاشیه دور تا دور برای وسط کار
			1	
			1	
			1	
			1	
		2		مهارت: - تهیه پارچه مناسب با تار و پود منظم جهت تارکشی خامه دوزی - تارکشی وسط کار - نحوه حاشیه دوزی به روش تارکشی: ژور ضربدر، ژور چهارگوش، ژور تار عنکبوتی، ژور مشبک، ژور کردونه، ژور گره دار، ژور دو طرفه، ژور کردونه، ژور کردونه زیگزاگی
	5			
	9			
				نگرش: - معرفی دوخت های خاص و بومی سیستان
				ایمنی و بهداشت: - رعایت بهداشت محیط کارگاه - استفاده از انگشتانه و قیچی استاندارد
				توجهات زیست محیطی: جداسازی الیاف و کاغذ از دیگر زباله ها

استاندارد آموزش

- برگه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: خامه دوزی بر روی کلاه و عرقچین، سجاده کیسه پول (پولدان)، دستمال، اشارپ، رومیزی و ...
	نظری	عملی	جمع	
	2	13	15	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
پارچه، نخ ابریشم سفید خام نتابیده کاربن، مداد، نخ و سوزن و طرح			0/5	دانش: - مفهوم کیسه دان (پولدان) - ویژگی طرح های مناسب بروی کلاه - مفهوم خامه دوزی روی کلاه و عرقچین - استفاده از دوخت یک رنگ ویژگی طرحهای هندسی
		1		مهارت: طرح اندازی صحیح روی کلاه، عرقچین، سجاده و ... آسترکشی انواع رومیزی، سجاده و ... آسترکشی کلاه تارکشی دور تا دور دستمال به شکل مربعهای چسبیده دوخت داخل هر مربع با ساتن دوزی و بست روی آن ساتن دوزی پر و یکنواخت روی پولدان لبه دوزی مثلثی با ابریشم یک لا به شکل هفت هشت (دندان موشی کوتاه بلند)
		2		نگرش: احیای صنایع دستی و سنتی و بومی مناطق
		2		ایمنی و بهداشت: - صحیح نشستن به هنگام کار - استفاده از نور مناسب - استفاده از ابزار مناسب (انگشتانه، قیچی و ...)
				توجهات زیست محیطی:

استاندارد آموزش

- برگه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: شستشو و نگهداری خامه دوزیها
	جمع	عملی	نظری	
	10	5	5	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
پارچه آب صابون انواع مواد شوینده مواد لکه گیری نمک			2 1 1 1	دانش: گردگیری، شستشو و خشک شویی - انواع لکه ها اصول لکه گیری خامه دوزی ها روش های نگهداری و حفاظت
		1 1 1 1 1		مهارت: لکه گیری انواع لکه ها شفاف کردن و گردگیری خامه دوزیها حفاظت و نگهداری از خامه دوزیها از رطوبت مداوم و نور خورشید شستشو با آب سرد، استفاده از نمک خشک کردن روی سطوح مسطح و صاف
				نگرش: بالا بردن بقا و دوام دوخت و پارچه
				ایمنی و بهداشت: - صحیح نشستن به هنگام کار - استفاده از نور مناسب - استفاده از ابزار مناسب (انگشتانه، قیچی و ...)
				توجهات زیست محیطی: توجه در حفظ و بازیافت خرده پارچه های ابریشم

استاندارد آموزش

- برگه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: اتوکشی خامه دوزیها
	جمع	عملی	نظری	
	4	3	1	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
میز اتو اتو اسفنج آب پارچه تنظیف			20 دقیقه 20 دقیقه 20 دقیقه	دانش: مفهوم اتوکشی نحوه اتوکشی خامه دوزی ها میزان درجه حرارت مناسب ابریشم
		90 دقیقه 90 دقیقه		مهارت: به کاربردن لوازم مورد نیاز جهت اتوکشی اتوکشی بهینه ابریشم دوزی
				نگرش: حفظ آثار ارزشمند و فرهنگ غنی ایرانی
				ایمنی و بهداشت: مراقبت از فرسودگی الیاف و پارچه ابریشم صحیح نشستن به هنگام کار استفاده از نور مناسب استفاده از ابزار مناسب (انگشتانه، قیچی و...)
				توجهات زیست محیطی: توجه در حفظ و بازیافت خرده پارچه های ابریشم

استاندارد آموزش

- برگه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: بسته بندی، بازاریابی و فروش محصولات
	جمع	عملی	نظری	
	12	7	5	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
اتو خشک حوله دستمال تنظیف میز اتو تخته سوزنی مواد لکه بر مواد شستشو دهنده			1 1 1 1 1	دانش: مفهوم بسته بندی، بازاریابی روش های ارتباط با مشتری روش های تبلیغات (اینترنتی، بروشور) روش های ایجاد سایت تبلیغاتی روش های شرکت در نمایشگاه
سوزن رفو نخ مناسب رفو کاغذ باطله کاغذ خشک کن		1 1 2 1 1 1		مهارت: شرکت در نمایشگاه های داخلی و خارجی برپایی نمایشگاه و عرضه محصولات بسته بندی مناسب کالا ارتباط با مشتریان و ثبت سفارش فروش محصولات صنایع دستی به صورت جزیی و کلی برند سازی محصولات
	نگرش: معرفی محصولات صنایع دستی			
	ایمنی و بهداشت:			
	توجهات زیست محیطی:			

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
1	اتو	سیاه	6 دستگاه	
2	وسایل آتش نشانی	معمولی	1 عدد	
3	وسایل کمک آموزشی	معمولی	به مقدار نیاز	
4	جعبه کمک های اولیه	معمولی	1 عدد	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت 15 نفر در نظر گرفته شود .

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
1	آب و صابون	معمولی	یک بطری	
2	ابریشم سفید	خامه	1 کیلو	
3	ابریشم	سیاه	1 کیلو	
4	بنزین و نفت	معمولی	1 لیتر	
5	پارچه استری	معمولی	30 متر	
6	پارچه تافته، ساتن، ترگال نخ، کتان، ظریف، ململ، ابریشم، تترن، نخ، ماهوت، پارچه مشکی، سورمه ای یا زرشکی سیر نخ	معمولی	متر	
7	رنگهای طبیعی به صورت پودر	معمولی	15 بسته	
8	سرکه سفید	معمولی	1 لیتر	
9	طرح انواع اشکال هندسی	معمولی	به مقدار نیاز	
10	نخ کوک	معمولی	1 بسته	
11	نمونه طرح خامه دوزی	معمولی	به مقدار نیاز	
12	نمونه طرح سیاه دوزی روی پیراهنها	معمولی	به مقدار نیاز	
13	نمونه طرح خامه دوزی کلاه	معمولی	به مقدار نیاز	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت 15 نفر محاسبه شود .

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
1	ماشین دوخت	معمولی	1 دستگاه	
2	اسفنج، پنبه	معمولی	15 بسته	
3	انگشتانه	معمولی	15 بسته	
4	انواع سوزن	ویژه دوخت خامه	15 بسته	
5	انواع نخهای ابریشم تاییده و نتاییده، عمامه، کلافی و دوکی	معمولی	15 بسته	
6	تشت	معمولی	1 عدد	
7	حوله	معمولی	15 عدد	
8	خط کش یا سانتی متر	معمولی	10 عدد	
9	سنباده نرم	معمولی	15 برگ	
10	شمع و کبریت	معمولی	15 عدد	
11	قیچی خیاطی و گلدوزی	معمولی	15 عدد	
12	کاربن	معمولی	2 بسته	
13	گیره	رخت آویز پارچه	15 عدد	
14	لوله	مقوایی	15 عدد	
15	مداد	معمولی	15 عدد	
16	میز اتو	معمولی	6 عدد	

توجه :

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود .

فهرست سایت های قابل استفاده در آموزش استاندارد

ردیف	عنوان
1	WWW.KARDANI-HOMA.COM
2	Taban-art-line.ir
3	
4	
5	

فهرست معرفی نرم افزارهای سودمند و مرتبط

(علاوه بر نرم افزارهای اصلی)

ردیف	عنوان نرم افزار	تهیه کننده	آدرس	توضیحات